

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 16 czerwca 1998 r.

w sprawie zakresu i sposobu wykonywania przez strażników gminnych niektórych czynności.

Na podstawie art. 12 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa zakres i sposób:

- 1) legitymowania przez strażników gminnych osób, w uzasadnionych przypadkach, w celu ustalenia ich tożsamości,
- 2) ujmowania przez strażników gminnych osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia, i niezwłocznego doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji,
- 3) żądania przez strażników gminnych niezbędnej pomocy od instytucji państwowych i samorządowych,
- 4) zwracania się przez strażników gminnych, w nagłych przypadkach, o pomoc do jednostek gospodarczych prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej oraz organizacji społecznych, jak również do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy na zasadach określonych w ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. Nr 30, poz. 179, z 1991 r. Nr 94, poz. 422 i Nr 107, poz. 461, z 1992 r. Nr 54, poz. 254, z 1994 r. Nr 53, poz. 214, z 1995 r. Nr 4, poz. 17, Nr 34, poz. 163 i Nr 104, poz. 515, z 1996 r. Nr 59, poz. 269 i Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 80, poz. 499, Nr 88,

poz. 554, Nr 106, poz. 680, Nr 123, poz. 779 i Nr 141, poz. 943), zwanej dalej „ustawą o Policji”.

§ 2. Ilekroć w rozporządzeniu jest mowa o:

- 1) ustawie — należy przez to rozumieć ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych (Dz. U. Nr 123, poz. 779),
- 2) straży — należy przez to rozumieć straż gminną,
- 3) komendancie — należy przez to rozumieć komendanta straży gminnej,
- 4) strażnikowi — należy przez to rozumieć strażnika gminnego.

§ 3. Strażnik ma prawo legitymowania osób, gdy ustalenie ich tożsamości jest niezbędne do wykonania zadań określonych w art. 10 i 11 ustawy, w celu:

- 1) identyfikacji osób podejrzanych o popełnienie przestępstw lub wykroczeń, ujętych na miejscu zdarzenia lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa albo wykroczenia,
- 2) ustalenia świadków zdarzenia,
- 3) wykonania pisemnego polecenia wydanego przez organy samorządu terytorialnego.

§ 4. 1. Tożsamość osoby legitymowanej ustala się na podstawie:

- 1) dowodu osobistego,

- 2) tymczasowego dowodu osobistego,
- 3) tymczasowego zaświadczenia tożsamości,
- 4) dokumentu stwierdzającego tożsamość cudzoziemca,
- 5) paszportu.

2. Tożsamość osoby legitymowanej można ustalić również na podstawie:

- 1) innych nie budzących wątpliwości dokumentów, zaopatrzonych w fotografię i adres osoby legitymowanej,
- 2) oświadczeń osób, których tożsamość ustalono na podstawie dokumentów, o których mowa w ust. 1.

§ 5. Strażnik jest zobowiązany do udokumentowania w notatniku służbowym danych dotyczących osoby legitymowanej, rodzaju dokumentu lub oświadczenia, o którym mowa w § 4 ust. 2 pkt 2, które stanowią podstawę do ustalenia tożsamości, czasu, miejsca oraz podstawy prawnej i faktycznej podjęcia czynności legitymowania.

§ 6. 1. W przypadku określonym w art. 12 ust. 1 pkt 3 ustawy strażnik jest zobowiązany do:

- 1) wezwania osoby do zachowania zgodnego z prawem i odstąpienia od wykonywania czynności stwarzających, w sposób oczywisty, bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla mienia,
- 2) ujęcia osoby, o której mowa w pkt 1, polegającego na podporządkowaniu tej osoby na czas niezbędny do doprowadzenia do najbliższej jednostki Policji,
- 3) poinformowania osoby o ujęciu i jego przyczynach oraz uprzedzenia o obowiązku zastosowania się do wydawanych poleceń,
- 4) zażądania od osoby ujętej dobrowolnego wydania broni lub innego niebezpiecznego narzędzia, które mogą służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia albo stanowić dowody rzeczowe lub podlegać przepadkowi, i sprawdzenia, czy osoba ta zastosowała się do żądania,
- 5) w przypadku odmowy wydania, o którym mowa w pkt 4, odebrania oraz zabezpieczenia broni i innych niebezpiecznych narzędzi,
- 6) wylegitymowania osoby ujętej w celu ustalenia jej tożsamości,
- 7) niezwłocznego doprowadzenia ujętej osoby do najbliższej jednostki Policji i przekazania jej w celu wykonania dalszych czynności służbowych,
- 8) udokumentowania faktu żądania i odebrania broni i innych niebezpiecznych narzędzi, o których mowa w pkt 4 i 5, oraz przekazania ich Policji.

2. Przy podejmowaniu czynności, o których mowa w ust. 1, strażnik w uzasadnionych przypadkach ma prawo użycia środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 14 ust. 2 ustawy.

3. Czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający godność ludzką oraz dobra osobiste osoby, w stosunku do której zostały podjęte.

§ 7. 1. Strażnik ma obowiązek udzielenia pierwszej pomocy przedlekarskiej osobie ujętej, która ma widoczne obrażenia ciała lub utraciła przytomność.

2. Osobie ujętej należy zapewnić pomoc lekarską, w szczególności gdy:

- 1) zachodzą okoliczności wymienione w ust. 1,
- 2) osoba ujęta żąda niezwłocznego zbadania przez lekarza,
- 3) osoba ujęta oświadczy, że cierpi na schorzenia wymagające stałego lub okresowego leczenia, którego przerwanie zagrażałoby jej życiu lub zdrowiu,
- 4) z posiadanych przez strażnika informacji lub z okoliczności ujęcia wynika, że osoba ujęta może być chora zakaźnie.

§ 8. Strażnik jest zobowiązany do sporządzenia i przekazania jednostce Policji, wraz z osobą ujętą, notatki zawierającej dane osobowe ujętej osoby, czas, miejsce oraz przyczyny ujęcia.

§ 9. 1. Strażnicy, w toku wykonywania czynności służbowych, mogą się zwracać z żądaniem do instytucji państwowych i samorządowych o udzielenie niezbędnej pomocy, jeżeli wykonanie tych czynności byłoby bez tej pomocy niemożliwe lub znacznie utrudnione.

2. Strażnicy, w toku wykonywania czynności służbowych, w nagłych przypadkach, mogą zwracać się o pomoc do jednostek gospodarczych, prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej, oraz organizacji społecznych, jak również do każdej osoby o udzielenie doraźnej pomocy na zasadach określonych w ustawie o Policji.

§ 10. 1. Warunkiem skorzystania przez strażnika z pomocy podmiotów i osób, o których mowa w § 9, jest wyrażenie przez nie pisemnej zgody.

2. Zgoda taka nie jest wymagana w przypadku:

- 1) działania w obronie koniecznej lub w stanie wyższej konieczności,
- 2) w celu ratowania życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia, w przypadku katastrof i klęsk żywiołowych.

3. W przypadkach, o których mowa w ust. 2, do żądania lub zwracania się o udzielenie pomocy jest uprawniony każdy strażnik.

4. Strażnik, występujący z żądaniem lub z wnioskiem o udzielenie pomocy, jest obowiązany poinformować podmiot lub osobę, do której się zwraca, o zaistnieniu sytuacji, o której mowa w ust. 2, oraz o podstawie prawnej, rodzaju i zakresie wymaganej pomocy.

5. Strażnik, zwracając się z żądaniem lub wnioskiem o udzielenie pomocy w przypadkach, o których mowa w ust. 2, jest obowiązany okazać legitymację służbową.

§ 11. 1. Z żądaniem lub wnioskiem, o których mowa w § 9, zwraca się na piśmie komendant lub upoważniony przez niego strażnik.

2. Żądanie lub wnioski powinny zawierać określenie podstawy prawnej, rodzaju i zakresu pomocy, uzasadnienie faktyczne oraz upoważnienie dla strażnika.

3. Z żądaniem lub wnioskiem strażnicy zwracają się do kierowników podmiotów wymienionych w § 9, a w przypadku ich nieobecności — do upoważnionych przez nich osób.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio przy zwracaniu się o pomoc do każdej osoby.

§ 12. O skorzystaniu z pomocy, jej zakresie i rodzaju pomocy strażnik informuje niezwłocznie swojego przełożonego, a następnie sporządza notatkę służbową.

§ 13. 1. Strażnik jest obowiązany, z zastrzeżeniem ust. 3, wydać pokwitowanie na otrzymane, w ramach pomocy, rzeczy lub dokumenty.

2. Pokwitowanie powinno zawierać:

- 1) imię i nazwisko strażnika, jego numer służbowy i stanowisko, a także pełną nazwę jednostki straży, w której jest zatrudniony,
- 2) miejsce, datę i godzinę przejęcia rzeczy lub dokumentu,
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela rzeczy lub dokumentu,
- 4) określenie rzeczy lub dokumentu, a w odniesieniu do pojazdu — także markę, numer rejestracyjny, ilość paliwa oraz przebieg według wskazań licznika zainstalowanego w pojeździe,
- 5) opis ewentualnych uszkodzeń rzeczy lub dokumentu,
- 6) pouczenie o prawie do odszkodowania,
- 7) określenie miejsca i, w miarę możliwości, terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu,
- 8) podpis strażnika oraz właściciela lub osoby przez niego upoważnionej.

3. W przypadkach uzasadnionych koniecznością niezwłocznego działania, w szczególności dla ratowania życia lub zdrowia ludzkiego albo mienia, strażnik może odstąpić od wydania pokwitowania i ustnie poinformować właściciela o danych określonych w ust. 2 pkt 1, 6 i 7.

4. Jeżeli w pokwitowaniu nie określono terminu zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz w sytuacji, o której mowa w ust. 3, strażnik jest obowiązany zwrócić rzecz

lub dokument niezwłocznie po wykonaniu czynności służbowych.

§ 14. 1. Zwrot rzeczy lub dokumentu odbywa się w terminie i miejscu uzgodnionym z właścicielem.

2. W razie wykonania czynności służbowych przed uzgodnionym terminem albo ustania potrzeby korzystania z rzeczy lub dokumentu, należy je niezwłocznie zwrócić właścicielowi.

§ 15. 1. Zwrot rzeczy lub dokumentu dokumentuje się protokołarnie. Protokół powinien zawierać:

- 1) imię i nazwisko strażnika dokonującego zwrotu, a także pełną nazwę jednostki straży, w której jest zatrudniony,
- 2) miejsce, datę i godzinę zwrotu rzeczy lub dokumentu,
- 3) imię i nazwisko lub nazwę oraz adres właściciela albo osoby upoważnionej do odbioru rzeczy lub dokumentu,
- 4) określenie rzeczy lub dokumentu oraz opis ich stanu po użyciu przez strażnika, ze wskazaniem ewentualnych uszkodzeń powstałych w trakcie użycia, a w odniesieniu do pojazdu — także markę, numer rejestracyjny, ilość paliwa oraz przebieg według wskazań licznika zainstalowanego w pojeździe,
- 5) oświadczenie osoby, o której mowa w pkt 3, o stanie odbieranej rzeczy lub dokumentu,
- 6) podpisy strażnika dokonującego zwrotu rzeczy lub dokumentu oraz osoby, o której mowa w pkt 3.

2. W razie zgłoszenia przez osobę, o której mowa w ust. 1 pkt 3, zastrzeżeń co do określonych w protokole danych dotyczących stopnia uszkodzenia lub zużycia rzeczy lub dokumentu, jednostka straży dokonująca zwrotu może powołać, w terminie 7 dni, rzeczoznawcę w celu rozpatrzenia zgłoszonych zastrzeżeń. Ustosunkowanie się do zastrzeżeń powinno nastąpić nie później niż 30 dni od daty ich zgłoszenia.

3. Do czasu ostatecznego rozpatrzenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 2, rzeczy lub dokumenty nie odebrane przez właściciela przechowuje się w depozycie straży.

§ 16. Przepisy § 12—14, dotyczące właściciela rzeczy lub dokumentu, stosuje się odpowiednio do ich posiadacza.

§ 17. Zasady i tryb, dotyczące świadczeń odszkodowawczych przysługujących z tytułu poniesionej szkody w czasie udzielania lub w związku z udzielaniem strażnikowi pomocy, regulują przepisy Kodeksu cywilnego.

§ 18. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.